

Kinderziektes

COLUMN IN UTRECHT

De psychiaters maken er het beste van

Kinderpsychiaters zijn de vriendelijkste mensensoort op aarde. Begripvol wikken en wegen ze zich een weg, blij met elk kind dat vooruitgang boekt in het voor gezonde mensen onbegrijpelijke spookhuis van angsten, psychoses, zelfbeschadiging. Ze zijn ook een belangrijke mensensoort, want elk ziek kind heeft nog een leven te gaan.

In het stadion van FC Utrecht zijn honderd kinder- en jeugdpsychiaters bij elkaar voor een congres. Het is twee jaar nadat ze werden overgebevelend naar de gemeenten, die nu de jeugdhulp bestieren. De tekenen zijn niet best. Veel gemeenten zijn nog bezig met het uitvinden van wielen, sommige (Almere) komen geld tekort, andere (Oosterhout) kopen er een rotonde van. Sommige (Utrecht) vinden het logisch dat een ambtenaar uit een wijkteam aanwezig is bij het eerste gesprek tussen dokter en patiënt – het medisch beroepsgeheim en de privacy maar even afgeschaft. Er zijn ook kinderpsychiaters die stoppen om de bureaucratie, 'dit in combinatie met het niet tot zeer moeizaam betaald krijgen', aldus een afscheidsbrief van een kinderpsychiater aan zijn patiënten. Vakblad *Medisch Contact* drukte een noodkreet af van een moeder die zelf huisarts is; haar autistische zoon is agressief en 'spreekt al zes maanden niet meer met zijn ouders' maar voor een spoedbehandeling is in haar gemeente geen budget. 'Het maakt mij boos: kinderpsychiaters, u zou moeten staken!'

Nou – dat zit er niet in. 'Ik heb me verzet tot en met', zegt kinderpsychiater Peter Dijkshoorn, 'maar nu werk ik knetterhard om te zorgen dat de samenwerking met de gemeente lukt. Als we overeind blijven en de jeugdhulp meetrekken is dat goed voor iedereen.' Meetrekken: vanochtend was Peter bij een wethouder van een kleine gemeente en, ach, maakt niet uit. Als bestuurder bij instelling Accare rijdt hij alle wethouders in zijn gebied af om afspraken te maken. Vertelt hoe sommige gemeenten vooraf op de 'zorgminuut' exact willen weten welke 'zorgroute' een kind nodig heeft, 'als het niet klopt moet alles over'. Andere gemeenten zijn weer van het *laissez-faire*. Zijn instelling heeft een softwaresysteem gemaakt waarin per kind per postcode de bureaucratie eisen verschijnen. Een ziek kind uit Brummen moet aan andere regels voldoen dan een ziek kind uit Apeldoorn. 'Dagelijks gebeuren dingen waarvan ik denk: o mijn god. Maar de gemeenten moeten het kunstje leren en wij helpen ze daarbij.'

Wat kinderpsychiaters niet willen, is te boek staan als doordrammers. Het past ze niet. En het is te laat om alles terug te draaien. 'Het gaat ons om het werk', zegt directeur van het kenniscentrum kinder-

Robert van Beek naast Linda Stomphorst.

De opleiding van een kinderpsychiater is te vergelijken met die van een hersenchirurg.

Peter Dijkshoorn geeft zijn workshop.

Een ziek kind uit Brummen moet aan andere regels voldoen dan een ziek kind uit Apeldoorn

en jeugdpsychiatrie, Ariëlle de Ruijter. 'Ik ben nog steeds heel zinvol bezig. We hadden ons toch wat teruggetrokken in de Ivoeren toren en nu we op gemeentenniveau werken zie ik kinderen die ik nooit zag.'

Voilà: de aardigste mensen ter wereld.

Kinderpsychiater Jan Buitelaar overhandigt me een flyer met de boodschap dat Fatima wel goede hulp krijgt omdat ze in een grote stad woont, en Suus niet want die woont in een dorp. En hij vertelt dat hij collega's alleen nog spreekt in de auto, 'rijdend van de ene wethouder naar de andere'. Versnippering, wachtlijsten, werkdruk, onzekerheid voor ouders en kinderen, 'als dit allemaal is opgelost zijn we een stuk verder'.

Kinderpsychiaters zijn dokters. Ze repareren mensen. Hun opleiding is te vergelijken met die van een hersenchirurg. Een hersenchirurg snijdt tumoren weg, een orthoped fikt heupen, maar zodra het op de geest aankomt gaat het toch snel van een psychische ziekte is geen echte ziekte en een beetje flink zijn helpt. Niemand accepteert een ambtenaar bij een gesprek met de hersenchirurg.

De jeugdzorg was een dwaaltuin van belangen en geldstromen – daarom zijn de gemeenten aan de macht. Maar in een recent rapport van de Kinderombudsman staat nu de ijzige paragraaf: 'financiële afwegingen gaan soms voor het belang van het kind.' En op het congres zegt Linda Stomphorst van de patiëntenkoepel: 'er is in sneltreinvaart een nieuw stelsel op ons neergestort' – voor de gevolgen verwijst ze naar de speciale website met patiëntervaringen.

Gemeenten betalen en moeten bezuinigen tegelijk. Maar Peter Dijkshoorn zegt: 'we gaan er wat van maken.' Met economie Hermien Dijk geeft hij de workshop 'kostenefficiënte jeugdhulp'. Het idee is dat kinderpsychiaters duur zijn, zegt hij, maar over de baten hoor je niemand. Tien kinderen met angsten behandelen kost twaalfduizend euro, de maatschappelijke opbrengst is zes keer zo hoog.

Is hij eigenlijk toch weer aan het verdedigen.

Na alloop zegt kinderpsychiater Robert van Beek: 'Ik kan wel bij de pakken neerzitten, maar ik hou stoïcijns vol. Ik probeer gewoon zieke kinderen te helpen.'

De vriendelijkste soort op aarde. De bureaucratie mag in haar handen knippen.

Toine Heijmans
t.heijmans@volkskrant.nl